

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.560/2019/5/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (**felperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek - a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (**alperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Waldmann Gábor ügyvéd) által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen **szerződés érvénytelensége** miatt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2019. május 22. napján meghozott 7.G.40.630/2017/24. számú rész-, közbenső ítélete ellen az alperes 25. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság rész-, közbenső ítéletének a részítéleti rendelkezéseit nem érinti. Közbenső ítéleti rendelkezését megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000 (százötvenezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból és 48.000 (negyvennyolcezer) forint lerótt fellebbezési illetékből álló együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú rész-, közbenső ítélet szerint a felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a felek között 2009. október 27-én létrejött PLA1156409 számú egyedi lízingszerződés 3. (helyesen: 4.) pontja, amely a svájci frank mértékadó devizanemről rendelkezik, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209. § (1) és (4) bekezdése alapján tisztességtelen. Kérte annak megállapítását, hogy a szerződéskötés idején hatályos PLAGd/2009.08.03. üzletszabályzat I.17. és I.19 pontja tisztességtelen, emiatt érvénytelen, ebből adódóan a kieső érvénytelen feltételek jogkövetkezményeként a felperesnek nem kell árfolyamkülönbözetest fizetnie. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest, hogy adja ki az **a gépjármű forgalmi rendszáma** forgalmi rendszámú Audi A6 típusú gépjármű törzskönyvét, továbbá hogy a bíróság állapítsa meg a lízingügylet lezárása alapján, hogy a felperes a gépjármű tulajdonosa. Kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes 2015. szeptember 30. napján kelt felmondása jogellenes, és kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 2.991.511 forint visszafizetésére.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság rész-, közbenső ítéletében megállapította, hogy a felek között 2009. október 27. napján létrejött PLA1156409 számú egyedi lízingszerződés érvénytelen. A bíróság a szerződés felmondása jogellenességének megállapítására, a törzskönyv kiadására, valamint a gépjármű tulajdonjogának megállapítására irányuló kereseti kérelmet elutasította.

Az indokolás szerint a bíróság a felperes szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresete annak jogalapja körében alapos. A hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (régi Hpt.) 2. számú mellékletének III. és IV. pontja és a Ptk. 685. § d) pontja alapján a felperes fogyasztónak, a lízingszerződés pedig a Hpt. 2. számú melléklet III. pontja és a Ptk. 685. § d) pontja alapján fogyasztói szerződésnek minősül, és devizaalapú szerződésként jött létre. Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a szerződésben nincs az árfolyamváltozás kockázatát kifejezetten a felperesre hárító rendelkezés, az üzletszabályzat I.19., VIII.1., VIII.3., IX.2., IX.3. és IX.4. pontja tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyekből arra lehet következtetni, hogy az árfolyamváltozás hatásait a felperesnek kell viselnie. A lízingszerződésben nem szerepel olyan feltétel, amely alapján a felperes ne lenne köteles viselni az árfolyamváltozás kockázatát, ebből adódóan azt az üzletszabályzat IX.3. és IX.4. pontja a felperesre telepíti. A 6/2013. számú polgári jogegységi határozatban a Kúria kimondta, hogy a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, mely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszoolgáltatás körébe tartozik, melynek tisztességtelensége főszoabályként nem vizsgálható. Ha azonban a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli, akkor a szerződésnek az árfolyamkockázatról szóló rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen. Az elsőfokú bíróság azt is hangsúlyozta, hogy a szerződéskötéskor hatályos régi Hpt. 203. § (4) bekezdése szerint a fogyasztónak minősülő ügyféllel kötendő, devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot. A polgári jogegységi határozat szerint a tájékoztatási kötelezettségnek ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletre. A jelen perbeli szerződés 4. pontjából csak az állapítható meg, hogy a szerződés mértékadó devizaneme a svájci frank, a szerződés 6. pontjából következően pedig a fizetendő „Kamatváltozás I.” és „Kamatváltozás II.” (árfolyamváltozás) esetén a futamidő azonos törlesztő részletek mellett meghosszabbodhat. A szerződés e pontjai nem adnak tájékoztatást sem az árfolyamváltozás lehetőségéről, sem arról, hogy az árfolyamváltozásnak milyen hatása lesz a futamidőre, ezért a felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy a szerződés nem tartalmaz az árfolyamváltozás kockázatáról szóló tájékoztatást. A Hpt. 203. § (4) bekezdésében és 203. § (5) bekezdés a) pontjában foglaltak célja a fogyasztó védelme, azaz a törvény annak érdekében írja elő ezt a kötelmet a hitelező részére, hogy a fogyasztónak ne az egyedi és általános szerződési feltételekből kelljen kikövetkeztetnie és felismernie az árfolyamváltozás kockázatának fennállását, és e kockázatnak a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségre gyakorolt hatását, hanem a pénzügyi intézmény kifejezett tájékoztatása alapján ezzel mindenképpen tisztában legyen, és ennek ismeretében tudjon dönteni a szerződés megkötéséről. Emiatt nem megfelelő, ha a kockázat fennállását és annak szerződésből eredő kötelezettségeire gyakorolt hatását a fogyasztó csak az általános szerződési feltételekből ismerheti meg. A felperes személyes előadása szerint szóbeli tájékoztatás nem hangzott el, írásbeli tájékoztatást pedig csak arról kapott, hogy a svájci frank árfolyamának emelkedése esetén a futamidő változhat. T. T. tanú a szerződéskötés pontos körülményeire nem tudott visszaemlékezni, ugyanakkor az üzletszabályzatot nem olvasta, az árfolyamkockázat fogalmát nem ismeri, azt mondta el, hogy mindenki tudta, hogy amennyiben a deviza árfolyama változik, az a törlesztő részletre is ki fog hatni. Az alperes az árfolyamváltozás kockázatáról a szerződés aláírását megelőzően írásban is tájékoztatta a felperest. Ez kiterjedt arra, hogy a forint árfolyamának változása esetén árfolyamkülönbözet keletkezhet, amely a törlesztés havi összegére nincs hatással, azonban a szerződés futamideje nőhet, és utal az üzletszabályzat „Árfolyamváltozás I.” és „Árfolyamváltozás II.” fogalmak értelmező rendelkezéseire. Az alperes által nyújtott írásbeli tájékoztatás tartalma, az azt kiegészítő szóbeli tájékoztatás, valamint az üzletszabályzatnak az árfolyamkockázatot felperesre hárító rendelkezései együttes értelmezésével az

elsőfokú bíróság álláspontja szerint az árfolyamkockázat korlátlan viselésének szerződési rendelkezése a fogyasztó számára nem volt világos és érthető, a tájékoztatás nem felelt meg sem a 6/2013. és 2/2014. számú polgári jogegységi határozatban, sem az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ügyben hozott döntésében foglalt követelményeknek, mert nem állapítható meg, hogy az árfolyamváltozás milyen konkrét következményekkel jár. Egyik tájékoztatóból sem derül ki, hogy az árfolyamváltozásnak milyen hatása van a felperes által fizetendő törlesztő részletre, illetőleg a futamidő hosszára. Az üzletszabályzat megjelölt rendelkezései, valamint a kockázatfeltáró nyilatkozat megfogalmazása nem egyértelmű, homályos, és az általánosan tájékozott, észszerűen körültekintő, átlagos fogyasztó számára megfelelő tájékoztatást nem nyújt. Ennek hiányában pedig a felperes alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli. Ezért a perbeli lízingszerződés részét képező üzletszabályzatnak az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul a felperesre hárító I.19. pontja a Ptk. 209. § (1) bekezdése és 2/2014. számú polgári jogegységi határozat 1. pontja alapján tisztességtelen, ezért a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis. Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul az adósra hárító szerződési feltétel tisztességtelenségének oka nem önmagában az, hogy e kockázatot az adósra kell viselnie, hanem az, hogy az adósra hárított kockázat korlátlan, annak nincs felső határa. Ezért ennek érvénytelensége nem eredményezheti az adós teljes mentesülését az árfolyamkockázat viselése alól, nem járhat azzal a következménnyel, hogy a szerződéskötéskor érvényes árfolyam alkalmazásával köteles teljesíteni a teljes futamidő alatt, hanem az adós csak a kockázat korlátlan, felső határ nélküli viselésére nem köteles. Ha az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul az adósra hárító szerződési feltétel tisztességtelen, és emiatt kiesik a szerződésből, akkor nem állapítható meg, hogy az adós azt milyen mértékben köteles viselni és milyen árfolyam alkalmazásával kell meghatározni az esedékessé váló törlesztő részeket és a fennmaradó tőketartozás forintban kifejezett összegét, emiatt a tisztességtelen feltétel nélkül a lízingszerződés nem teljesíthető, erre figyelemmel a lízingszerződés részévé vált üzletszabályzat I.19. pontjában foglalt feltétel tisztességtelenségen alapuló érvénytelenségének a Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján az a következménye, hogy a teljes szerződés érvénytelen, és ennek megállapításával az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 213. § (3) bekezdésének alkalmazásával közbenső ítéletet hozott a felperest megillető jog fennállásáról. A követelés összecszerúsége körében további bizonyítási eljárás lefolytatása szükséges, figyelemmel arra, hogy a szerződés felmondására tekintettel az alperes a felperessel szemben követelést tart nyilván.

Az elsőfokú bíróság rész-, közbenső ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla a rész-, közbenső ítéletet változtassa meg és a keresetet teljes egészében utasítsa el. Amennyiben a bizonyítékok a megváltoztatáshoz nem elegendőek, akkor a támadott rész-, közbenső ítélet hatályon kívül helyezését kérte a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján. Kiemelte, hogy ellentmondásos az elsőfokú bíróság indokolása, hiszen egyidejűleg megállapítja azt, hogy az üzletszabályzat és a kockázatfeltáró nyilatkozat együttes értelmezéséből kikövetkeztethető a devizaalapú szerződés árfolyamkockázata, és azt is, hogy az alperes erről nem tájékoztatta a felperest. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatásnak az árfolyamváltozás lehetőségére kellett kiterjednie, és arra, hogy ennek milyen hatása van a törlesztő részekre. Ennek a követelménynek pedig a szerződés és az annak elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzat világosan megfelel, még az elsőfokú bíróság indokolása szerint is. Az árfolyamváltozás alperes által választott elszámolási módját, a fix devizakonstrukciót tartalmazza a lízingszerződés 6. pontja, és mértékadó devizanemként a CHF-et a lízingszerződés 4. pontja. Az üzletszabályzat I.8., I.13., I.16., I.17., I.18., I.19., III.3. pontjából, valamint IX. fejezetéből gondos átolvasás és megfelelő értelmezés mellett egyértelműen és világosan megállapítható, hogy a szerződés árfolyamkockázattal jár, melyet a felperes köteles viselni és amelynek nincs korlátja. Életszerűtlen lett volna, ha a felperes úgy választja ki az árfolyamváltozás elszámolási módját, azaz választ a normál vagy a havi fix

konstrukciók között, hogy nincs tisztában az árfolyamkockázat mibenlétével és hatásával. A C-51/17. számú ítélet szerint annak vizsgálata során, hogy a szerződést világosan és érthetően fogalmazták-e meg, a szerződés összes olyan feltételét figyelembe kell venni, melyek a szerződéskötéskor abban szerepeltek, függetlenül attól, hogy törvény utóbb kötelezően és visszamenő hatállyal ezeket módosította, a fogyasztó ugyanis a megkötés időpontjában dönti el, hogy szándékában áll-e a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeket elfogadva a szerződés tartalmát elfogadni. Az alperes a szerződéskötést megelőzően devizaalapú szerződésre irányuló finanszírozási kérelmet írt alá, ez és az egyedi szerződés is egyértelműen tartalmazza, hogy a megkötött szerződés devizaalapú. A Ptk. 205. §-a értelmében a magyar szerződési jogban a nyilatkozási elv az irányadó, így nem a szerződő fél tényleges akaratának van meghatározó jelentősége, hanem annak, hogy mi az az akarat, amit a másik féllel közöl, és ami a másik fél által felismerhető. Azzal, hogy a felperes a szerződést és az üzletszabályzatot is aláírta, a szerződő partnere felé az okiratban írtakkal megegyező tartalmú szerződési akaratot juttatott kifejezésre. Az alperes előadta, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül hívta fel a régi Hpt. 203. §-ában írtakat, miután az ott írt, kockázatfeltáró nyilatkozattal kapcsolatos kötelezettség nem vonatkozik a lízingszerződésekre, ezt a Kúria 2/2014. számú polgári jogegységi határozatának III.1. pontja is megerősíti. Ezzel együtt az alperes kockázatfeltáró nyilatkozatot készített és adott át a felperesnek, amely világosan szétválasztva, két oszlopban ismerteti a kamatkockázat és az árfolyamkockázat fogalmát. A fogyasztó felperestől is elvárható volt, hogy a lízingszerződést, a kockázatfeltáró nyilatkozatot és az üzletszabályzatot is alaposan elolvassa és tanulmányozza, az pedig, ha a felperes ennek nem tett eleget, nem róható az alperes terhére. Egy hosszú távra kötött, jelentős anyagi teherrel járó szerződés esetében a teljes szerződés elolvasásának és értelmezésének kötelezettsége nem jelent aránytalan terhet a fogyasztó számára sem. A felperes maga nyilatkozott úgy, hogy tudomása volt arról, hogy svájci frank alapú a hitel, és az írásbeli tájékoztatóból annyit tudott, hogy amennyiben emelkedik a svájci frank árfolyama, úgy a futamidő változhat, ennek korlátjáról semmilyen tájékoztatás nem hangzott el. Elmondta, hogy mind a szerződést, mind az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást a szerződéskötést megelőzően elolvashatta, egyszerre írta ezeket alá, további határidőt nem kért. Eszerint a felperes nem kapott olyan tájékoztatást, mely szerint az árfolyamváltozásnak bármilyen korlátja lenne. Minderre tekintettel az árfolyamváltozás tisztességtelensége, és így a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Kiemelte, hogy álláspontja szerint a rész-, közbenső ítélet hatályon kívül helyezésének nem lehet helye, mert az alperes nem jelölt meg erre okot adó súlyos eljárási szabálysértést, az a kérelem pedig, hogy akkor helyezze az ítéletábra hatályon kívül az ítéletet, ha a bizonyítékok nem elegendőek, nem elég határozott, ezen felül indokolatlan is, miután arról nem tartalmaz információt a fellebbezés, hogy milyen további bizonyítási eszköz beszerzését várja az alperes és mit kíván vele bizonyítani. Érdemben előadta, hogy az üzletszabályzat alperes által hivatkozott pontjai nem tartalmaznak utalást arra, hogy a felperesnek az egyedi szerződésben írtakon felül további fizetési kötelezettsége lenne, az ott rögzített fogalmakból fizetési kötelezettség nem keletkezhet. Nem terhelheti a felperes árfolyamkockázat, mert az erről szóló tájékoztatás tartalmát csak kikövetkeztetni lehet több rendelkezés együttes értelmezéséből. Kiemelte, hogy az alperes fellebbezésében nem hivatkozott az egyedi szerződés és a kockázatfeltáró nyilatkozat érvényességére.

Az alperes fellebbezése megalapozott.

Az alperes a megváltoztatásra irányuló fellebbezését egyértelműen csak az elsőfokú rész-, közbenső ítélet közbenső ítéleti rendelkezésével szemben terjesztette elő, a másodlagos, hatályon kívül

helyezésre irányuló kérelmében pedig azt adta elő, hogy ezt arra az esetre tartja fenn, ha az adatok a megváltoztatáshoz nem elegendők, amiből az következik, hogy a hatályon kívül helyezést is csak ebben a körben indítványozta. Erre tekintettel az elsőfokú rész-, közbenső ítélet keresetet elutasító részítéleti rendelkezései a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedtek, és az ítéletábra csak az elsőfokú ítélet közbenső ítéleti rendelkezését vizsgálta felül a másodfokú eljárás során.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítélettel azt állapította meg, hogy a felek között létrejött lízingszerződés teljes egészében érvénytelen a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenség miatt, mert az alperes nem tett eleget megfelelően az árfolyamkockázat tekintetében fennálló tájékoztatási kötelezettségének. Ezzel a következtetéssel azonban a Fővárosi Ítéletábra nem értett egyet.

A felek között devizaalapú pénzügyi lízingszerződés jött létre, amelynek az a jellegzetessége, hogy a forint és a mértékadó devizanem - ebben az esetben a CHF - árfolyamának egymáshoz képest történő elmozdulásából eredő pozitív és negatív hatásokat, azaz az árfolyamkockázatot a fogyasztó viseli.

A Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint a felperes által megjelölt tisztességtelenség mint érvénytelenségi ok csak általános szerződési feltételek alkalmazása esetén merülhet fel. A Ptk. 205/A. § (1) bekezdése szerint általános szerződési feltétel az, amelyet az egyik fél több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatároz, és amelyet a felek egyedileg nem tárgyaltak meg.

Azt a tényt, hogy devizaalapú pénzügyi lízingszerződést kötnek, ahol a mértékadó devizanem a CHF, jelen esetben a felek nyilvánvalóan egyedileg megtárgyalták, hiszen a felperesnek választási lehetősége volt, hogy forint- vagy devizaalapú konstrukciót, azon belül melyik elszámolású szerződést választja. A felperes ugyan azt adta elő, hogy számára az alperes közvetítőjeként eljáró autókereskedő csak a perbeli konstrukciót ajánlotta, azonban azzal tisztában volt, hogy ez devizaalapú szerződést jelent. A 12. sorszám alatt csatolt finanszírozási kérelmek is mind egyértelműen devizaalapú lízing konstrukcióra vonatkoznak, vagyis ezt a feltételt a felperes tudatosan, egyedileg fogadta el. Így az egyedi lízingszerződés ezen megállapodást tartalmazó, keresetben kifogásolt 3. (helyesen: 4.) pontja, azaz a felek azon megállapodása, hogy a mértékadó devizanem CHF, nem minősül általános szerződési feltételnek, ebből kifolyólag semmiképpen nem lehet a Ptk. 209. §-a alapján érvénytelen.

A felperes keresetében támadott másik két pont már az alperes üzletszabályzatában található, a mértékadó árfolyam meghatározását és az „Árfolyamváltozás I.” elszámolásának módját tartalmazza. A Fővárosi Ítéletábra álláspontja szerint az azzal kapcsolatos rendelkezések, hogy a devizaalapú konstrukció pontosan milyen elszámolási szabályokat, és ebből eredően milyen kockázatokat jelent a szerződő fél számára, már általános szerződési feltételnek minősülnek, hiszen ezeket az alperes előre, minden vele szerződő ügyfél részére meghatározta, így ezek érvénytelensége a perben érdemben vizsgálható.

Általános szerződési feltétel tisztességtelensége a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint akkor állapítható meg, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével, egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg, a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján ennek jogkövetkezménye fogyasztói szerződés esetén a semmisség. A Ptk. 209. § (5) bekezdése értelmében a tisztességtelen szerződési feltételekről szóló rendelkezések nem alkalmazhatók a

főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződéses kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek. A Kúria 2/2014. számú polgári jogegységi határozata 1. pontjának megfelelően a devizaalapú kölcsön- vagy lízingszerződés devizakockázat viselését tartalmazó rendelkezése a fogyasztó főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses kötelezettsége, amelynek tisztességtelensége főszabályként ezért nem vizsgálható, csak a Ptk. - szerződéskötés idején hatályos - 209. § (5) bekezdése által meghatározott esetben. Az Európai Unió Bíróságának számos döntése foglalkozik azzal, hogy a fogyasztónak nyújtott tájékoztatás - különösen, de nem kizárólag a devizakockázatról szóló - mely esetekben minősül világosnak és érthetőnek, és ezekkel összhangban alkotta meg a Kúria a 6/2013. számú és a 2/2014. számú polgári jogegységi határozatot is. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az ezekben írt, a magyar bíróságokra nézve kötelező szempontokat a később született, egyébként szintén kötelező hatályú, Európai Unió Bírósága által hozott döntések nem írták felül, azok a jogegységi határozatban foglaltaktól eltérő előírásokat nem tartalmaznak. A Kúria devizahiteles pereket vizsgáló konzultációs testületének felperes által hivatkozott állásfoglalása nem jogforrás, az abban foglaltak a perekben nem kötelezően alkalmazandók, ezért az ítéltábla csak megjegyzi, hogy a 2019. április 10-én kelt emlékeztető 1. pontja pontosan ezzel egyező megállapítást tartalmaz.

A jogegységi határozatok szerint az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltételek akkor tisztességesek, ha ezek lényegi tartalmáról a fogyasztót érthetően és világosan tájékoztatták. A pénzügyi intézmény tájékoztatásának ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletekre, azonban nem terjedhet ki az árfolyamváltozás mértékére. Nem megfelelő akkor, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli. Az Európai Unió Bíróságának C-96/14., C-186/16., a C-126/17. és C-51/17. számú döntései sem tartalmaznak ezekhez képest többletelőírást. Azt mondják ki, hogy a devizakockázatról rendelkező szerződési feltétel akkor világos és érthető, ha a szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelheti a szerződésből eredően őt érő gazdasági következményeket, ha a szerződés átláthatóan feltünteti azon mechanizmus konkrét működését, amelyre az érintett feltétel utal, azaz úgy kell megfogalmazni a tájékoztatást és a szerződés rendelkezéseit, hogy azok elegendő információt nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Tehát összefoglalva, a devizakockázatról szóló rendelkezések kapcsán akkor tesz ennek eleget a pénzintézet, ha arról informálja a fogyasztót, hogy a devizaalapú elszámolás mint a szerződés mechanizmusa azzal a hatással jár, hogy ebből eredően árfolyamkockázat merül fel, amelyet teljes egészében a fogyasztó visel, és hogy ez milyen módon befolyásolja fizetési kötelezettségét, amely a fogyasztó gazdasági kötelezettségeinek változásával kapcsolatos ismeret. A felperes hivatkozásával szemben nem szerepel egyik hivatkozott ítéletben sem az, hogy a tájékoztatásnak kifejezetten figyelemfelhívó hatásúnak kell lennie, pusztán az a követelmény, hogy érthető megszövegezéssel megismerhetővé kell tenni az átlagosan tájékozott fogyasztó számára azon árfolyamkockázattal kapcsolatos információkat, amelyek elegendők a megalapozott döntés meghozatalához.

Az Európai Unió Bírósága több döntésében, legutóbb a C-51/17. számú ítéletben hangsúlyozta azt - ami egyébként a Ptk. 209. § (2) bekezdésében és a 13/93/ EGK irányelv 4. cikk (1) bekezdésében is szerepel -, hogy a szerződési feltételek világosságát és érthetőségét a szerződés megkötésekor fennálló, a szerződés megkötésével kapcsolatos összes körülményre, valamint a szerződés összes többi feltételére hivatkozva kell értékelni, függetlenül attól, hogy abból bizonyos feltételeket a nemzeti jog utóbb tisztességtelennek nyilvánított-e vagy sem. Egyik európai uniós döntés sem tartalmaz olyan kitételt, hogy bizonyosan alkalmatlan a tájékoztatás, ha az több szerződési

feltételből együttesen érthető meg, ez ellentétben is állna a fenti jogszabályokkal. Az általános szerződési feltételekben nem összefüggően, távol, látszólag egymástól függetlenül elhelyezett információk az átlagos fogyasztó számára valóban nem feltétlenül segítik elő azok megértését, de ezt ugyanúgy a feltételek világossága és érthetősége körében figyelembe veendő összes körülmény között kell értékelni, mint a szerződéssel kapcsolatos bármely egyéb elemet. Vagyis önmagában az a tény, hogy nem csak egy egyedi vagy általános szerződési pontban szerepelnek a devizakockázatot szabályozó, vagy arról tájékoztató rendelkezések, nem teszi automatikusan tisztességtelenné a szerződést, hanem ez is egy a vizsgálati szempontok közül.

Az ítéletábra a csatolt szerződés alapján megállapította, hogy jelen esetben a devizaalapú konstrukció elszámolása nem olyan módon történik, hogy a tőkét és a lízingdíjat az alperes devizában határozta meg, és ezeket a folyósítás, illetve a lízingdíjak mindenkor esedékessége napján irányadó árfolyamon kell forintba átszámítani, hanem akként, hogy a forintban kifejezett tőketartozást olyan módon köteles törleszteni a felperes, hogy a forintban kifejezett lízingdíjakon felül minden esedékesség napján az alperes az aktuális fizetési kötelezettség, azaz az aktuális lízingdíj alapján a mértékadó árfolyam - vagyis a lízingszerződés létrejötte napján irányadó Takarékbank Zrt. által jegyzett MTB vételi devizaárfolyam - és a fizetési esedékesség napján aktuális, ugyanezen deviza eladási árfolyam változása függvényében árfolyamkülönbséget számol, és a felperes által választott fix havi konstrukcióra tekintettel azt az eredeti futamidő lejártát követően az eredeti lízingdíjjal egyező összegű havi forint részletekben terheli ki, azaz a futamidő annyival hosszabbodik meg, amennyi idő alatt az eredeti forint lízingdíjakkal ezen összeadott árfolyamkülönbséget teljesíthető. Amennyiben pedig ez az árfolyamkülönbséget nem az alperes javára, hanem az alperes terhére állna fenn, akkor az alperesnek erre nézve visszafizetési kötelezettsége van. (Jelen esetben ezért nem szükséges sem a tőke, sem a lízingdíjak kirovó pénznemben való meghatározása.) Mindezt az üzletszabályzat I.13., I.16., I.17., I.19.a), III.1. és III.3. pontjai alapján lehet megállapítani. Ennek a lényeges tartalma a fogyasztóra nézve az, ha a forint és a svájci frank devizanem egymáshoz képest változik, és ez a változás forint gyengülésével jár, azaz a fogyasztóra nézve negatív, akkor a futamidő meghosszabbodik, méghozzá annyival, amennyi idő alatt legfeljebb a forint lízingdíjnak megfelelő havi összegben a fogyasztó visszafizeti ezt a többletet is. Ezt a lényeges tartalmat kellett legkésőbb a szerződéskötés időpontjára a felperesnek megértenie ahhoz, hogy azt lehessen megállapítani, hogy megfelelő tájékoztatás alapján a hozott döntés eredményeképpen kötötte a lízingszerződést.

Az összes körülmény, amelyet jelen esetben ehhez értékelni kellett: az egyedi szerződés és az ahhoz tartozó üzletszabályzat tartalma - amelyet a felperes kétségtelenül átvett a szerződéskötéskor, lévén hogy a 19. sorszám alatt csatolt iratok szerint alá is írta -, a 12. sorszám alatt csatolt, felperes által kitöltött és aláírt finanszírozási kérelem, a neki kiadott, szintén aláírt tájékoztató ajánlat, a 4/A/3. sorszám alatt csatolt kockázatfeltáró nyilatkozat, valamint a felperes és a meghallgatott üzletkötő tanú által elmondottak arról, hogy a felperes maga milyen információkat ismert a szerződéskötéskor és az megelőzően.

A felperes ugyan arra hivatkozott, hogy a 4/A/3. sorszám alatt csatolt nyilatkozatot csak a szerződés aláírásakor kapta meg, ugyanakkor az okiraton szereplő dátum azt igazolja, hogy már a finanszírozási kérelem benyújtásakor az aláírásával látta el, vagyis azt korábban megkapta. Helytálló az alperes érvelése abban a körben, hogy jelen esetben külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat átadására a régi Hpt. 203. § (4) bekezdése alapján nem volt köteles, miután ezt csak devizahitel- és nem lízingszerződésekre írta elő a jogszabály, ugyanakkor ennek a perben nincs jelentősége, mivel akár kockázatfeltáró nyilatkozattal, akár annak hiányában a bíróságnak az összes rendelkezésre álló adat és körülmény mérlegelésével kell a tájékoztatás

megfelelősége kérdésében állást foglalnia. Jelen esetben, függetlenül attól, hogy erre jogszabály az alperest nem kötelezte, ilyen okirat született. Kétségtelen, hogy ebben devizaalapú hitelről, és nem devizaalapú lízingről van szó, ugyanakkor a Fővárosi Ítéltáblának az az álláspontja, hogy ez a fogyasztót nem téveszti meg, pontosan azért, mert a fogyasztó - ahogy ez a felperes saját nyilatkozatából is kiderült - nincs tisztában azzal, hogy mi a különbség a hitel és a lízing között, egyáltalán a kettő között van-e lényeges különbség, így amennyiben ő gépjármű vételárának biztosítása céljából a pénzügyi intézménnyel szerződést köt, és arról kap tájékoztatást, hogy a devizaalapú hitelnek milyen kockázatai vannak, értelemszerűen az így kapott információkat az általa ténylegesen megkötött devizaalapú lízingszerződésre is érteni fogja. Ezt meghaladóan viszont a tájékoztatás megfelelő, egyértelműen közli, hogy a fogyasztónak számolnia kell árfolyamkockázattal, és azt is, hogy ha változik az adott deviza forinthez viszonyított árfolyama a szerződéskötéskor érvényes mértékadó árfolyammal szemben, akkor árfolyamkülönbözet keletkezik. Kiemelten közli, hogy „fontos tudni”, hogy a deviza árfolyamának jövőbeni változása kiszámíthatatlan. Tehát az alperes egyértelmű tájékoztatást nyújtott az árfolyamkülönbözet keletkezésének tényéről, a forint gyengülése esetén arról is, hogy ez a változás kiszámíthatatlan, továbbá, hogy ennek a kockázatával a fogyasztónak kell számolnia. A következő bekezdés azt is egyértelműen tartalmazza, hogy a felperes által választott havi fix konstrukció esetén az árfolyamváltozás nem a díjak havi összegét módosítja, hanem a futamidőt változtatja meg. Ugyan azt kifejezetten nem írja nyilatkozat, hogy a futamidő ebben az esetben meghosszabbodik, de a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint ennyiből egy általánosan tájékozott fogyasztónak ezt már érteni kellett, a felperesnek is egyértelmű volt a 2018. december 6-án tett nyilatkozata szerint. Tehát már önmagában ezen kockázatteltérő nyilatkozat megadta a fogyasztó számára lényeges tájékoztatást. Ezen kívül kifejezetten utal arra, hogy további információk a szerződés mellékletét képező üzletszabályzat „Árfolyamváltozás I.” és „Árfolyamváltozás II.” fogalmait taglaló részében található. Tehát még a felperes által a perben hiányolt kifejezett figyelemfelhívás is szerepel arra nézve, hogy ha a fogyasztó a teljes üzletszabályzatot nem is tanulmányozza át, ezeknek a pontoknak mindenképpen jelentősége van a kötelezettségei szempontjából.

Az üzletszabályzat így felhívott pontja az árfolyamváltozás kiszámításának képletét tartalmazza a kamatváltozás mellett, amely önmagában valóban nem feltétlenül informatív egy fogyasztó számára, azonban a külön okiratba foglalt, ismertetett tájékoztatással együtt már megfelelő. Ezen felül a felperes részére átadott, 12. sorszám alatt csatolt tájékoztató ajánlatban - amelyet a felperes a szerződéskötés előtt egy nappal átvett -, és a nem hosszú és nem bonyolult egyedi szerződés 6. pontjában szerepel az a tájékoztatás, hogy az árfolyamváltozás elszámolása a futamidő végén történik úgy, hogy a fizetendő árfolyamváltozás esetén a futamidő azonos törlesztő részletek mellett meghosszabbodik, a visszajáró árfolyamváltozást pedig a lízingbeadó visszautalja a lízingbevevőnek.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az előzetesen átadott kockázatteltérő nyilatkozat és ezen tájékoztatás együtt, kiegészítve az üzletszabályzat I.19.a) pontjával, amelynek tartalmára a kockázatteltérő nyilatkozat külön fel is hívta az ügyfél figyelmét, egyértelműen alkalmas arra, hogy a fogyasztókat a szerződésben rejlő kockázat lényegéről tájékoztassa. Kiderül, hogy az ügyletnek árfolyamkockázata van, mellyel a felperesnek kell számolnia mindenféle korlátozás nélkül, kiderül, hogy az árfolyamkockázat a forint és a deviza egymáshoz képest történő árfolyamának változásából ered, hogy az árfolyamváltozást az alperes el fogja számolni, és az is kiderül belőle, hogy fizetendő árfolyamváltozás esetén a futamidő meghosszabbodik.

Ezen felül a Fővárosi Ítéltábla hangsúlyozza, hogy bár az Európai Unió Bírósága és a Kúria jogegységi határozatokba foglalt iránymutatásai arról szólnak, hogy mikor tekinthető egy átlagos

fogyasztó megfelelően tájékozottnak, a konkrét szerződés tisztességtelenségének vizsgálatakor sosem hagyható figyelmen kívül, hogy az adott szerződő fogyasztónak milyen ismeretei voltak a szerződéskötéskor. A felperes a 2018. december 6-án tartott tárgyaláson elmondta, hogy tudta, hogy svájci frank alapú hitelről van szó, és arról írásban azt is közölték, hogyha emelkedik a svájci frank árfolyama, úgy a futamidő változik. Bár az ugyanekkor meghallgatott T. T. üzletkötő nem tudott visszaemlékezni arra, hogy a felperesnek milyen tájékoztatást adott, a devizakockázatot mint fogalmat pontosan nem ismerte, elmondta, hogy azt mindenki tudta, hogy amennyiben a deviza árfolyama változik, az a törlesztő részletekre ki fog hatni. Ebből az derül ki, hogy pontos, részletes tájékoztatást a tanú szóban valóban nem adhatott a felperesnek, de az sem feltételezhető, hogy a valódi kockázattal ellentétes információt közölt volna.

A Ptk. 209. § (2) bekezdésének és az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú döntésének megfelelően az ítélet táblája a szerződéskötés összes körülményének értékelése során nem hagyhatja figyelmen kívül azt sem, hogy amikor 2009. október 27-én a felperes megkötötte a perbeli devizaalapú szerződést, akkor a HUF/CHF Magyar Nemzeti Bank (MNB) által közzétett középárfolyama 177,43 HUF/CHF volt. Ehhez képest a felperes által a keresetlevélhez csatolt adatok szerint az árfolyam 2008. január 2-án, vagyis mintegy másfél évvel korábban még csak 152,85 HUF/CHF volt, de időközben, 2008 júliusában volt olyan időszak is, amikor csak 141,30 HUF/CHF, majd 2008. július 30-tól egészen a jelen szerződés megkötéséig, vagyis több mint egy éven keresztül nem csak hogy folyamatosan emelkedett, de 2009 év elején még a szerződéskötéskori árfolyamnál is jóval magasabb volt, 2009. március 6-án 215,56 HUF/CHF. Ez az időszak 2008 nyarától kezdve a gazdasági válsággal érintett időszak, amikor kifejezetten komoly forintgyengülés, illetve CHF árfolyam erősödés következett be, ami a magyar médiában széles körben tárgyalt esemény volt, ezért a Fővárosi Ítélet táblájának az az álláspontja, hogy egy ilyen körülmények között devizaalapú finanszírozást választó adósnak legalább azzal, az ekkor köztudomásúnak tekinthető ténnyel tisztában kellett lennie, hogy a CHF árfolyama az azt megelőző viszonylag rövid időszakban a forinthez képest nem stabil, még ha a pontos árfolyam adatoknak nem is néz utána. Ez a körülmény is azt erősíti, hogy jelen esetben semmilyen alapja nem volt a felperesnek arra, hogy ezen ismeret és a kapott tájékoztatás fényében azzal számoljon, hogy az ő terhére bekövetkező jelentősebb árfolyammozgás nem történhet.

Minderre tekintettel a Fővárosi Ítélet táblája a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság közbenső ítéleti rendelkezését megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

A felperes az első- és másodfokú eljárás során is teljes mértékben pervesztesnek tekintendő, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint, a 239. §-ára figyelemmel, köteles viselni a teljes perköltséget. A kereseti illetéket a felperes leróta, az a terhén marad, az alperes által a közbenső ítélet elleni fellebbezéshez megfizetett 48.000 forint illetéket pedig köteles megtéríteni. Az alperesnek járó ügyvédi munkadíjat a Fővárosi Ítélet táblája 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) és (6) bekezdése alapján határozta meg, figyelemmel arra, hogy az ügy nem volt az átlagot meghaladóan bonyolult ténybeli és jogi megítélésű.

, 2019. október 15.

Dr. Höbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

. Szabó Csilla s.k.

Dr. Gyuris Judit s.k.

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: